



# Etibarlı tərəfdaş, mühüm qaz təchizatçısı

Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolu daha da artır

"Enerji sahəsində etibarlı tərəfdaş kimi Azərbaycan bütün hədəflərə nail olmaq üçün bu istiqamətdə addımları davam etdirməyə birmənalı olaraq hazırdır. Eyni zamanda mən sizə bildirmək istəyirəm ki, üç əsas enerji infrastrukturunu layihəsinin uğurlu tamamlanmasından sonra, yəni - iki neft boru kəməri - biri Xəzərdən Aralıq dənizinə, digəri isə Xəzərdən Qara dənizə gedən boru kəməri və uzunluğu 3500 kilometr olan "Cənub qaz dəhlizi"ndən sonra, hazırda biz Azərbaycanın bərpaolunan enerjinin istehsalı və ixracı mənbəyinə çevrilməsi üzərində çalışırıq".



**Bu il 24,5 milyard kubmetr qazın ixracı planlaşdırılır**

Bu sözləri Prezident İlham Əliyev Sofiyada Bolqarıstan, Rumıniya, Macarıstan, Slovakiyanın ötürücü sistem operatorları və SOCAR arasında anlaşma memorandumunun imzalanma mərasimində deyib. Bu mərasimin əməkdaşlığın gücləndirilməsində atılan növbəti mühüm addım olacağını vurğulayan dövlət başçısı vurğulayıb ki, ötən ilin iyul ayında Azərbaycan və Avropa Komissiyası arasında imzalanan "Enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" əsasında Azərbaycan 2027-ci ilə qədər Aİ bazarına qaz təchizatını iki dəfə artırmağı planlaşdırır.

Dünya bazarındakı dəyişikliklər uzun illərdir Avropanın etibarlı xam neft təchizatçısı olan Azərbaycanın bu regionun enerji təhlükəsizliyindəki rolunu da artırıb. Təsəffü deyil ki, Avropa İttifaqı ölkəmizi enerji sahəsində etibarlı tərəfdaş hesab edir və hazırda Azərbaycanla bu istiqamətdə sazişlər imzalamaqda maraqlıdır. Eyni zamanda ölkəmizin energetika sahəsində təşəbbüsləri, böyük layihələri xarici sərmayədarları da investisiya yatırmağa cəlb edir.

2021-ci ildə Azərbaycandan Avropaya 8 milyard kubmetr qaz nəql olunub. Cari ildə isə bu göstəricinin 12 milyard kubmetrə çatdırılması proqnozlaşdırılır. Növbəti illərdə isə ölkəmizdən Avropaya qaz nəqlinin həcmi daha da artacaq. Bunu Azərbaycanla müxtəlif ölkələr arasında imzalanan müqavilələr də sübut edir.

Mərasimdə qaz hasilatının və ixracının artacağı məsələsinə də toxunan Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, ölkəmiz mövcud qaz yataqlarında hasilatı artıracaq və gələn illərdə isə yeni yataqlarda təbii qazın hasilatı gözlənilir: "Bu gün Azərbaycan qazı Gürcüstana, Türkiyəyə, Yunanıstana, Bolqarıstana və İta-

liyaya ixrac edilir. Bu ildən başlayaraq qaz Rumıniyaya da çatdırılır. Əgər bütün lazımi interkonnektorlar olarsa, bu ilin sonundan etibarən biz Macarıstana və Slovakiyaya qaz təchizatına başlamağı planlaşdırırıq".

## Azərbaycan Avropada ən azı 10 ölkəyə mavi qaz ixrac edəcək

Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinin formalaşmasında rolu güclənməkdədir.

Deputatın sözlərinə görə, "Cənub qaz dəhlizi" reallaşan zaman Azərbaycan mavi qazının 6 ölkəyə çıxarılması nəzərdə tutulurdu. İndi isə vəziyyət dəyişib. Ölkəmiz Avropanın ən azı 10 ölkəsinə yanacaq nəql edəcək. Bu say daha da arta bilər, çünki təbii qazı almaq üçün müraciət edən dövlətlərin sayı kifayət qədər çoxdur.

Vüqar Bayramov deyib ki, bu, bir tərəfdən Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolunu artırır, digər tərəfdən ölkəmizin geosiyasi mövqeyinin daha da möhkəmlənməsinə imkan yaradır: "Eyni zamanda Azərbaycanın Mərkəzi, Şərqi Avropa ölkələri ilə strateji əməkdaşlığı da güclənir. Bu, özünü yalnız enerji əməkdaşlığında deyil, ticarət dövriyyəsində də göstərir. Azərbaycanda Bolqarıstan arasında ticarət dövriyyəsi 2022-ci ildə 325 milyon dollardan çox olub. Bu, əvvəlki illə müqayisədə 4,5 dəfə artım deməkdir. Bunlar ondan xəbər verir ki, güclənən strateji əməkdaşlıq dövlətlərin qarşılıqlı olaraq faydalanmasına və daha çox gəlir əldə etməsinə imkan yaradır. Beləliklə, Azərbaycanın regiondakı mövqeyinin daha da güclənməsini müşahidə edirik".

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov qeyd edib ki, Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfəsi 10 ölkəyə qədər genişlənir.

Bolqarıstanın paytaxtı Sofiyada bu ölkənin "Bulgartransgaz", Rumıniyanın "Transgaz", Macarıstanın FGSZ və Slovakiya "Eustream" şirkətləri və SOCAR arasında əməkdaşlığın təşviqi ilə bağlı Anlaşma Memorandumu"nın imzalandığını xatırladan ekspert bildirib ki, məqsəd Azərbaycandan Avropaya əlavə qazın tədarüki üçün dörd ötürücü sistem operatoru ilə SOCAR arasında əməkdaşlığın istiqamətlərinin müəyyən edilməsidir: "Əlavə qaz tədarüki "Həmrəylik halqası" adlandırılan Bolqarıstan, Rumıniya, Macarıstan və Slovakiyanın təkmilləşdirilmiş ötürücü şəbəkə sistemləri vasitəsilə həyata keçiriləcək. Azərbaycan və Bolqarıstan prezidentlərinin bu tədbirdə iştirakı, o cümlədən 5 ölkədən olan nazirlərin çıxışları prosesin ciddiliyinin və əhəmiyyətinin göstəricisi hesab oluna bilər".

Eldəniz Əmirovun sözlərinə görə, Azərbaycan Şərqi Avropa üçün enerji təhlükəsizliyi mənbəyinə çevrilməkdə davam edir. Bunun üçün həm bizə olan etimad yetərli-dir, həm də ehtiyatlarımızı kifayət qədərdir.

Bu il Azərbaycanda 33,4 milyon ton neft və 47,2 milyard kubmetr qaz hasilatının planlaşdırıldığını vurğulayan ekspert əlavə edib ki, 24,5 milyard kubmetr qazın ixrac üçün ayrılacağı nəzərdə tutulub. 2022-ci ilin yekunlarına görə, Azərbaycanda neft hasilatı kondensatla birlikdə 32,6 milyon ton olub. İxracın payına 26 milyon tondan artıq neft düşüb ki, bu da 2021-ci ilin göstəricisindən dörd faiz və ya 1,09 milyon ton azdır. Ötən il ölkəmizdə hasil edilən 46,7 milyard kubmetr qazın 22,3 milyard kubmetri ixrac olunub.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,  
"Azərbaycan"*